

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
"ΠΑΛΑΙΟΙ" ΑΣΦΑΛΙΣΜΕΝΟΙ⁽¹⁾
ΚΕΦ. Ι.- ΚΥΡΙΑ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Α΄ Ειδικές προσεγγίσεις.

α. Όταν γίνεται λόγος για "**κύρια ασφάλιση**" νοείται η ασφάλιση για:

- κάλυψη των κινδύνων ασθενείας και μητρότητας σε είδος και σε χρήμα και
- κύρια σύνταξη, κατ'αντιδιαστολή της επικουρικής όμοιας που μπορεί να παρέχεται από τον ίδιο φορέα της κύριας ασφάλισης ή από άλλον ανεξάρτητο.

β. Ο κύκλος των ασφαλιζομένων σε κάθε Ταμείο και κατ'επέκταση τα εξαιρούμενα από την ασφάλιση πρόσωπα προσδιορίζονται από τις καταστατικές διατάξεις καθενός Ταμείου κατά τρόπο ώστε να αποκλείεται σύγχυση ή ασφαλιστική επικάλυψη από δύο φορείς για την αυτή εργασία στο αυτό πρόσωπο. Οι ελάχιστες εξαιρέσεις που υφίστανται (π.χ. δικηγόροι, μηχανικοί) θεμελιώνουν τον κανόνα.

Η ασφάλιση είναι υποχρεωτική και επέρχεται αυτοδικαίως. Τούτο σημαίνει ότι εάν σε συγκεκριμένο πρόσωπο συντρέχουν οι κατά νόμο προϋποθέσεις για ασφάλιση (παροχή εξαρτημένης εργασίας κατά κύριο επάγγελμα), η ασφαλιστική σχέση ιδρύεται υποχρεωτικώς και αυτοδικαίως, (ipso jure) δηλ. ατύπως, χωρίς ν'απαιτείται περί αυτού συμφωνία των μερών (ασφαλισμένου, εργοδότη), ή για το σαφέστερο και παρά τη θέληση αυτών και χωρίς την προηγούμενη εγγραφή του ενδιαφερομένου στα μητρώα του φορέα ή την καταβολή εισφορών, αρκεί ο ασφαλισμένος να ζητήσει από το φορέα ασφάλισης, την ασφαλιστική του τακτοποίηση (βλ. κατωτ.).

Το υποχρεωτικό της ασφάλισης δεν συντρέχει επί προαιρετικής συνεχίσεως της ασφάλισης ή όταν η υπαγωγή τελεί υπό τον όρο της υποβολής δήλωσης από τον ενδιαφερόμενο (π.χ.Διοικητής και Υποδ/τές Τράπεζας της Ελλάδος κ.α.).

γ. Οι καθ'αυτό τραπεζοϋπάλληλοι, πλην Διοικητών, Υποδ/τών, νομικών συμβούλων, δικηγόρων, ως παρέχοντες εξαρτημένη εργασία υπάγονται και στον ΟΑΕΔ για ανεργία, Οικογ. Επιδόματα και Εφεδρικό επίδομα, στον ΟΕΚ για στεγαστική συνδρομή ή αποκατάσταση και στην Εργατική Εστία για τη μετεργασιακή πρόνοια. Οι εισφορές για την ασφάλιση αυτή εισπράττονται ή συνεισπράττονται από το ΙΚΑ, ασχέτως του φορέα κύριας ασφάλισης, στον οποίο υπάγονται.

δ. Βέβαια η ασφάλιση πραγματοποιείται και οριστικοποιείται με την καταβολή των εισφορών ή με την επιβολή τούτων από τον φορέα σε βάρος του εργοδότη με πράξεις των οικείων οργάνων ασφάλισης.

Τα ποσοστά ασφάλισης, το ύψος των αποδοχών που υπόκειται σε εισφορά, για τους κλάδους κύριας ασφάλισης, αλλά και οι λοιποί εξειδικευμένοι πόροι, διαφέρουν από φορέα σε φορέα.

Β΄. Ασφαλιζόμενοι για κύρια σύνταξη.

1.-Φορείς ασφάλισης.

Για την ασφαλιστική κάλυψη των τραπεζοϋπαλλήλων στη βασική αυτή κοινωνικοασφαλιστική παροχή διακρίνουμε το ΙΚΑ αφενός και τα ειδικά Ταμεία αφετέρου.

Ειδικότερα:

Η πλειονότητα των τραπεζοϋπαλλήλων υπάγεται ως προς την κύρια σύνταξη στο ΙΚΑ. Εξαιρέση αποτελούν οι υπάλληλοι των ακολούθων πέντε (5) Τραπεζών υπέρ των οποίων λειτουργούν ίδια, χωριστά κατά Τράπεζα, Ταμεία, ως ΝΠΔΔ. Αυτά είναι:

α. Τ.Σ.Π. - Τράπεζας Ελλάδος⁽²⁾

β. Τ.Σ.Π. - Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΤΣΠ-ΕΤΕ).

γ. Τ.Σ.Π. - Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΤΣΠ-ΑΤΕ).

δ. ΤΑΠ - ΕΤΒΑ (ΤΑΠ-ΕΤΒΑ).

ε. ΤΑΠ - Ιονικής - Λαϊκής Τράπεζας (ΤΑΠ-ΙΛΤ)⁽³⁾.

Τα με στοιχεία α', β', γ' και ε' Ταμεία προϋπήρχαν του ΙΚΑ και, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.6298/1934 άρθρ. 13 παρ. 2 και του α.ν.1846/1951 άρθρ. 5 παρ. 1 διατηρήθηκαν σε λειτουργία, τα δε υπαγόμενα σε αυτά πρόσωπα εξαιρούνται από την ασφάλιση του Ιδρύματος για τον αντίστοιχο κλάδο συντάξεων αδιαφόρως αν το οικείο Ταμείο, χορηγεί όλες ή μέρος, μόνο των υπό του ΙΚΑ παροχών του κλάδου τούτου⁽⁴⁾.

Η αυτή ως άνω διάταξη του α.ν.1846/51 άρθρ. 5, με την παράγρ. 5 απαγόρευσε τη σύσταση νέων Ταμείων κυρίως ασφάλισης. Ωστόσο η σύσταση του ΤΑΠ-ΕΤΒΑ, λειτουργούντος του ΙΚΑ, προβλέφθηκε με το ν.δ.4366/1964, διάταξη με την οποία υπερκεράσθηκε η προμνησθείσα απαγόρευση. Πάντως και τα ασφαλιζόμενα στο Ταμείο αυτό πρόσωπα εξαιρούνται από όλους τους Κλάδους ασφάλισης του ΙΚΑ.

Πρόσφατα, με το ν.3029/2002 (ΔΕΝ 2002 σ.973), άρθρ. 5 προβλέφθηκε ότι οι κλάδοι κύριας σύνταξης των β-ε ανωτέρω Ταμείων έως 1.1.2008 εντάσσονται στον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μετά από απόφαση των Δ.Σ. και εκπόνηση ειδικής οικονομικής μελέτης που προκηρύσσεται και ανατίθεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Δεν είναι αναγκαίο, κατά τη γνώμη μας, η απόφαση του Δ.Σ. να συναινεί υπέρ της ένταξης για να επιτευχθεί αυτή.

Περαιτέρω, η αυτή διάταξη αντιμετωπίζει και όλα τα θέματα που ανακύπτουν από την τοιαύτη ένταξη - συγχώνευση (π.χ. καθίσταται το ΙΚΑ καθολικός διάδοχος, συνέχιση ασφάλισης του προσωπικού στο ΙΚΑ, αναγνώριση αυτοδικαίως του διαδραμόντος χρόνου ασφαλίσεως ως χρόνου ασφάλισης στο ΙΚΑ χωρίς καμία εξαγορά, καταβολή των συντάξεων των συνταξιούχων των Ταμείων από το ΙΚΑ κ.ά.).

Όμως, οι κατά την ένταξη ασφαλισμένοι στον Κλάδο σύνταξης των εντασσομένων στο ΙΚΑ Ταμείων θα εξακολουθήσουν να διέπονται, ως προς τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης, όπως ορίζονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας των εντασσομένων κλάδων και ισχύουν μετά το ν.2084/92 και το ν.3029/2002.

Στην περίπτωση αυτή δεν θα έχουμε διαδοχική ασφάλιση μεταξύ παλαιών Ταμείων και ΙΚΑ. Απλώς ο χρόνος ασφάλισης στο κάθε Ταμείο, από υποχρεωτική υπαγωγή, από αναγνώριση κλπ. λογίζεται χρόνος ασφάλισης στο ΙΚΑ για όλες τις συνέπειες.

2.-Ασφαλιζόμενοι κατά Φορέα.

Η αναφορά στο προκείμενο θέμα θα καταδείξει τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ ΙΚΑ και λοιπών φορέων από τους προαναφερθέντες ως προς το κύκλο των ασφαλιζομένων προσώπων από την επικείμενη συγχώνευση των με στοιχεία β-ε ανωτέρω Ταμείων στο ΙΚΑ.

α. Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων⁽⁵⁾ (ΙΚΑ).

Όσοι προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε Τράπεζες, για το προσωπικό των οποίων δεν λειτουργεί ίδιο Ταμείο (βλ. ανωτέρω) ή λειτουργεί αλλά για κάποιο λόγο δεν υπάγονται στο Ταμείο αυτό, ασφαλιζονται στο ΙΚΑ. Συγκεκριμένα οι σχετικές διατάξεις⁽⁶⁾ ορίζουν ότι στο ΙΚΑ υπάγονται υποχρεωτικά και αυτοδίκαια.

"τα πρόσωπα τα οποία παρέχουν, εντός των ορίων της χώρας, κατά κύριο επάγγελμα εξαρτημένη εργασία έναντι αμοιβής".

Περαιτέρω ο νόμος ορίζει ότι:

Η έννοια του κύριου επαγγέλματος δεν αποκλείει την ασφάλιση προσώπων με μειωμένη απασχόληση. Η υποχρεωτική ασφάλιση των απασχολούμενων μερικώς επιβεβαιώνεται και με νεώτερες διατάξεις⁽⁷⁾.

Εν πάση περιπτώσει όταν δυσχεραίνεται η εξακρίβωση εάν η παρεχόμενη εργασία είναι εξαρτημένη ή αν παρέχεται κατά κύριο επάγγελμα, το πρόσωπο θεωρείται ως υπαγόμενο στην ασφάλιση. Πρόκειται για νομοθετημένο τεκμήριο υπέρ της ασφάλισης.

Υπό τις ως άνω προϋποθέσεις, της παροχής εξαρτημένης εργασίας κατά κύριο επάγγελμα έναντι αμοιβής, υπάγονται και οι απασχολούμενοι **συνταξιούχοι** του Δημοσίου και των πάσης φύσεως Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης⁽⁸⁾.

Εκ πάντων των ανωτέρω στην ασφάλιση του ΙΚΑ υπάγονται και οι Έλληνες υπήκοοι, οι οποίοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο εξωτερικό για λογαριασμό εργοδότη εδρεύοντος στην Ελλάδα. Εάν όμως η απασχόληση λαμβάνει χώρα σε Κράτη-μέλη της Ε.Ε. ή σε Κράτη με τα οποία η Ελλάδα συνήψε Διμερή Σύμβαση Κοινωνικής Ασφάλισης⁽⁹⁾, η ασφάλιση κρίνεται κατά τους ορισμούς του Κανονισμού της Ε.Ε. ή των Δ.Δ.Σ.-ΚΑ έναντι των οποίων η εθνική νομοθεσία υποχωρεί.

Ο όρος "εξαρτημένη εργασία" ως προϋπόθεση για την προμνησθείσα ασφάλιση είναι όρος σύνθετος γιατί περιέχει νομικά και εξωνομικά στοιχεία. Περί της έννοιας του έχει καταβληθεί μεγάλη συγγραφική προσπάθεια και νομολογιακή πρακτική. Γίνεται δεκτό, υπό μορφή ορισμού, ότι "η σχέση της εξαρτημένης εργασίας δημιουργείται όταν ο εργαζόμενος, κατά την εκτέλεση της εργασίας του τελεί υπό τη διεύθυνση και καθοδήγηση του εργοδότη προς τον οποίο παρέχεται η εργασία ή τον αντιπρόσωπό του, οι οποίοι δύνανται να καθορίζουν τον χρόνο, τον τρόπο και τον τόπο της παροχής της εργασίας". Το γεγονός ότι ο εργαζόμενος, λόγω των γνώσεων για τις οποίες ακριβώς προσλαμβάνεται, αναπτύσσει, ως προς τον τρόπο εργασίας του, πρωτοβουλία που απαιτείται από τη φύση της και την ιδιότητα του μισθωτού δεν αναιρεί τη σχέση⁽¹⁰⁾.

Για την κρίση περί του αν η σχέση είναι ή όχι εξαρτημένη απαιτείται η εκτίμηση των συνιστώντων αυτήν πραγματικών περιστατικών. Υφισταμένης τέτοιας σχέσεως δεν ερευνάται, προκειμένου για ασφάλιση στο ΙΚΑ, ο βαθμός της εξάρτησης, δεδομένου ότι, κατά τη νομοθεσία του ΙΚΑ, για τη δημιουργία της ασφαλιστικής σχέσεως δεν απαιτείται στενή προσωπική εξάρτηση, αλλά αρκεί και η χαλαρή. (ΣΤΕ 1048/65 ΔΕΝ 22 324, Πρ.Αθ. 4085/65).

Εάν οι συμβαλλόμενοι προσδίδουν στη σχέση διάφορο χαρακτηρισμό, τα όργανα του ΙΚΑ και προεχόντως τα Δικαστήρια δεν κωλύονται εκ τούτου να προβούν στην ασφάλιση, κρίνοντα αιτιολογημένα ότι πρόκειται περί εξαρτημένης εργασίας⁽¹¹⁾.

Με άλλα λόγια, σχέση "εξαρτημένης εργασίας" συνάπτει ο μισθωτός (υπάλληλος ή εργάτης) με τον εργοδότη (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) στον οποίο παρέχει την εργασία του. Με τα δεδομένα αυτά στην ασφάλιση του ΙΚΑ δεν υπάγονται οι Διοικητές, Υποδιοικητές, Πρόεδροι και μέλη του Δ.Σ. αφενός και οι δικηγόροι ή νομικοί σύμβουλοι αφετέρου.

Οι μεν Διοικητές και λοιπά πρόσωπα που ασκούν διοίκηση στις Τράπεζες δεν είναι υπάλληλοι αυτών με την ως άνω

έννοια. Αυτοί συνδέονται με ιδιότυπη σχέση που προσομοιάζει προς τη σχέση εντολής ή έμμισθης εντολής. Ούτε μπορεί να τύχει εφαρμογής γι'αυτούς η διάταξη της παρ. 3 του άρθρ. 29 του ν.δ.2698/1953 που προέβλεψε την ασφάλιση στο ΙΚΑ προσώπων με τις ως άνω ιδιότητες σε Α.Ε. ή Συνεταιρισμούς. Η διάταξη λειτουργούσε υπέρ της ασφάλισης εφόσον οι αμοιβές τους φορολογούντο κατά την τότε ΣΤ κατηγορία (μισθωτών υπηρεσιών). Σήμερα η φορολόγηση γίνεται στην πηγή τους στην κατηγορία κινητών αξιών. Επομένως λείπει η νομική βάση της ασφάλισης.

Όπου ο νομοθέτης θέλησε μετέπειτα να υπαγάγει στο ΙΚΑ πρόσωπα με τις πιο πάνω ιδιότητες το όρισε ρητά στο ν.1469/84, άρθρ. 24 (ΔΕΝ 1984 σ. 735), όπου γίνεται λόγος για Διοικητές, Υποδιοικητές και Προέδρους ΝΠΔΔ και Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας μόνο⁽¹²⁾ (Ο.Κ.Ω.). Ο χαρακτήρας των τραπεζικών δραστηριοτήτων δεν προσομοιάζει προς Ο.Κ.Ω.

Όσον αφορά τους δικηγόρους και νομικούς συμβούλους, η εξαίρεσή τους από την ασφάλιση του ΙΚΑ οφείλεται στον αυτό νομικό λόγο, ήτοι ότι δεν συνδέονται με την Τράπεζα με σχέση εξαρτημένης εργασίας, σχέση που είναι άλλωστε και ασυμβίβαστη με την ιδιότητά τους (ν.3026/54 άρθρ. 63, εγκ.ΙΚΑ 48/87 ΔΕΝ 1987 σ.367 και 84/90⁽¹³⁾). Ήδη, οι εξ αυτών διορισθέντες μέχρι 7.10.1992 σε Τράπεζες που η πλειοψηφία των μετοχών τους ανήκει στο Δημόσιο και σε ΝΠΔΔ ή Κοινοφελή Ιδρύματα του Δημοσίου, μπορούν παράλληλα με την ασφάλισή τους στο Τ.Νομικών να ασφαλισθούν και στο ασφαλιστικο-συνταξιοδοτικό καθεστώς στο οποίο υπάγεται το τακτικό διοικητικό προσωπικό της υπηρεσίας στην οποία υπηρετούν, άρα και στο ΙΚΑ αν συντρέχει περίπτωση (ν.3075/2002, άρθρ. 9)⁽¹⁴⁾.

Παραμένει το θέμα των πολιτικών μηχανικών, αρχιτεκτόνων και λοιπών ομοίων αφενός και των ιατρών-φαρμακοποιών αφετέρου.

Οι εν λόγω, για την εργασία τους σε Τράπεζες, το προσωπικό των οποίων ασφαρίζεται στο ΙΚΑ, υπάγονται στο ΤΣΜΕΔΕ και το ΤΣΑΥ αντίστοιχα. Η ασφάλιση αυτή επέρχεται είτε ασκούν ελεύθερο επάγγελμα, είτε εργάζονται ως μισθωτοί. Μάλιστα, προκειμένου για μηχανικούς κ.λ.π. η ασφάλισή τους στο οικείο Ταμείο χωρεί απλώς λόγω της επιστημονικής τους ιδιότητας. Επομένως τα πρόσωπα αυτά, για την εργασία τους ως μισθωτών σε Τράπεζα, εξαιρούνται από την ασφάλιση του Ιδρύματος.

Στην περίπτωση όμως που οι επιστήμονες αυτοί, με την ιδιότητα του "παλαιού" ασφαλισμένου⁽¹⁵⁾ παρέχουν εργασία άσχετη και διάφορη της επιστήμης τους, υπάγονται στην ή και στην ασφάλιση του ΙΚΑ. Πότε η παρεχόμενη εργασία είναι συναφής ή διαφορετική με την επιστημονική κατάρτιση του απασχολούμενου ερευνάται εκάστοτε από τον εφαρμοστή του νόμου.

Τέλος, να σημειώσουμε ότι επειδή στην πράξη εμφανίσθηκαν συμπαιγνίες και προθέσεις καταδολίευσης της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας, με την παρουσία αμφίβολου εννοίας συμβάσεων, ο νόμος όρισε ότι στην ασφάλιση του ΙΚΑ υπάγονται και τα πρόσωπα που απασχολούνται με αμοιβή με οποιαδήποτε άλλη σχέση-πλην της εξαρτημένης εργασίας- εφόσον για την εργασία τους αυτή δεν ασφαρίζονται με ρητή διάταξη νόμου στην ασφάλιση άλλου Ταμείου κύριας ασφάλισης⁽¹⁶⁾. Άφησε όμως ο νομοθέτης την ρύθμιση ως προς τις προϋποθέσεις ασφάλισης κ.ά. σε Κανονισμό. Αυτός εκδοθείς⁽¹⁷⁾ όρισε ότι υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ και όσοι παρέχουν εργασία με **σύμβαση μισθώσεως έργου**, εφόσον πρόκειται για απασχόληση, όσον αφορά τον τρόπο και χρόνο, με συνθήκες απαντώμενες επί μισθώσεως εργασίας.

β. Τ.Σ. Προσωπικού Τράπεζας Ελλάδος (ΤΣΠ-ΤΕ).

Στο άρθρο 6 του Καταστατικού του εν λόγω Ταμείου, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, ορίζονται τα πρόσωπα και οι προϋποθέσεις ασφάλισης αυτών ως και οι εξαιρούμενοι από την ασφάλιση.

Ασφαλιζόμενοι. Κατά την παρ. 1 του ως άνω άρθρου, στην ασφάλισή του υπάγονται:

· Υποχρεωτικά το **κύριο** και **βοηθητικό προσωπικό** της Τράπεζας από το διορισμό του.

Η διάταξη, ερμηνευόμενη σε συνδυασμό με την όμοια της παρ.2 περί εξαιρέσεων (βλ. κατωτέρω) έχει την έννοια ότι

υπό την ασφάλιση καταλαμβάνονται οι συνδεόμενοι με σχέση εργασίας αορίστου διαρκείας.

· **Οι Διοικητές, οι Υποδιοικητές** καθώς και τα μέλη του Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής (Σ.Ν.Π.) που δεν είναι μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας, εφόσον δεν είναι ασφαλισμένοι ή συνταξιούχοι οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης, κατά τη διάρκεια της θητείας τους.

Αυτοί ασφαλίζονται με αίτησή τους, από της υποβολής της οποίας αρχίζει και η ασφαλιστική σχέση (ΑΥΕΚΑ Φ45/709/2000, ΔΕΝ 2000 σ.813).

· Υποχρεωτικά ασφαλίζονται, από του διορισμού τους, ο **δικαστικός σύμβουλος της Τράπεζας**, ο οποίος προΐσταται των νομικών υπηρεσιών αυτής, καθώς και οι **έμμισθοι δικηγόροι ή νομικοί σύμβουλοι**, οι οποίοι έχουν πλήρη απασχόληση σε αυτή⁽¹⁸⁾ (ΑΥΚΥ 45/3/1524/1976, ΦΕΚ.502 Β και διάρθ.804 Β).

· Στο Ταμείο ασφαλίστηκαν και οι **ιατροί** που υπηρετούσαν στην Τράπεζα στις 30.4.1976 και είχαν υποχρέωση προχής εργασίας τουλάχιστον επί 3 ½ ώρες ημερησίως και αμείβονταν με μηνιαίο μισθό (ΑΥΚΥ 45/3/1728/1976, ΦΕΚ 575 Β).

· Τέλος, προβλέπεται και η ασφάλιση και των **καθαριστριών** οι οποίες παρέχουν τις υπηρεσίες τους τακτικώς επί 3 ½ ώρες τουλάχιστον ημερησίως και αμείβονται, ως απασχολούμενες κατά πλήρες ωράριο, με μηνιαίο μισθό ίσο τουλάχιστον με το 25πλάσιο του Ημερομισθίου Ανειδίκευτου Εργάτη (ΗΑΕ).

Περαιτέρω γι'αυτές, η οικεία διάταξη ορίζει το μεν ότι σε περίπτωση μείωσης της ημερησίας απασχόλησης κάτω των 3 ½ ή της αμοιβής με ωρομίσθιο διακόπτει την ασφάλιση, το δε ότι, συντρεχουσών των προϋποθέσεων η ασφάλιση κάθε μιας καθαρίστριας αρχίζει από τότε που θα αποφασίσει το Δ.Σ. της Τράπεζας (ΑΥΚΥ 45/3/1524/76, ΦΕΚ 502 Β).

Έχουμε τη γνώμη ότι το όλο θέμα της ασφάλισης των καθαριστριών τέθηκε επί εσφαλμένης νομικής βάσης. Ειδικότερα:

Η ασφάλισή τους δεν είχε ανάγκη ειδικής ρύθμισης, αφού το Καταστατικό του Ταμείου ορίζει ότι στην ασφάλιση υπάγεται το κύριο και βοηθητικό προσωπικό (βλ. ανωτ.). Στο βοηθητικό προσωπικό φρονούμε ότι ανήκουν και οι καθαρίστριες που συνδέονται με σχέση αορίστου διαρκείας, αδιαφόρως του χρόνου της ημερησίας απασχόλησης, δοθέντος ότι το Καταστατικό στο οικείο μέρος, δεν ποιείται διάκριση ως προς τούτο. Η άποψη αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι, όπου το Καταστατικό ήθελε να θεσπίσει εξαιρέσεις από την ασφάλιση, με βάση τη μορφή της σύμβασης το όρισε ρητά (βλ. κατωτέρω).

Με αποδοχή της θέσεως αυτής εφαρμογή έχουν και οι διατάξεις του άρθρ. 38 του ν.1892/90 (ΔΕΝ 1990 σ.876), οι οποίες διασφαλίζουν τα ασφαλιστικά δικαιώματα των μερικώς απασχολουμένων. Δεν συγχωρείται, κατά το μνησθέντα νόμο διακοπή της ασφάλισης λόγω μείωσης της ημερησίας απασχόλησης. Πολλώ μάλλον δεν νοείται η υπαγωγή αυτή καθ'εαυτή να αποφασίζεται από τον εργοδότη όπως είναι το Δ.Σ. της Τράπεζας⁽¹⁹⁾.

Εξαιρέσεις. Οι προβλεπόμενες εξαιρέσεις είναι δύο ειδών. Η μία αναφέρεται στο όριο ηλικίας του διοριζόμενου στην Τράπεζα και άλλη στη μορφή της παρεχόμενης εργασίας (άρθρ. 6 παρ. 2 και 3 Καταστατικού, όπως αντικ. με την ΑΥΥΠΚΑ 45/1652/1994 (ΔΕΝ 1994 σ. 1345).

Στην πρώτη περίπτωση η παρ. 3 ορίζει"

"3. Δεν ασφαλίζονται πρόσωπα ανήκοντα στο υπαλληλικό (κύριο και βοηθητικό) και υπηρετικό προσωπικό εφόσον κατά την ημέρα του διορισμού τους έχουν συμπληρώσει το 50ό έτος της ηλικίας τους.

Κατ'εξαίρεση δύναται να ασφαλισθεί το προσωπικό (κύριο και βοηθητικό) που, αν και οι κατά τις παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου προϋποθέσεις ασφάλισης συνέτρεξαν μετά τη συμπλήρωση του 50ού έτους, εν τούτοις είχε αρχίσει να υπηρετεί πριν από τη κρίσιμη ημερομηνία υπό οποιαδήποτε ιδιότητα.....".

Ανάλογες διατάξεις για μη ασφάλιση αλλά και την εξαίρεση από τον αποκλεισμό αυτής ισχύουν και για τους έμμισθους δικηγόρους και νομικούς συμβούλους της Τράπεζας και του Ταμείου και τις καθαρίστριες. Όμως, το όριο ηλικίας δεν αποτελεί κώλυμα ασφάλισης για το Διοικητή, τους Υποδ/τές και το δικαστικό σύμβουλο της Τράπεζας.

Στη δεύτερη περίπτωση ισχύει η παρ. 2 του ως άνω άρθρου με βάση την οποία δεν ασφαρίζονται στο Ταμείο:

- Τα πρόσωπα τα οποία παρέχουν εργασία επ'ευκαιρία και όχι κατά κύριο επάγγελμα.
- Οι εργαζόμενοι με σύμβαση ορισμένου χρόνου διάρκειας μέχρι ένα έτος. Εάν στα πρόσωπα αυτά, η αρχική ετήσια σύμβαση ορισμένου χρόνου ανανεωθεί ή πριν τη λήξη της μετατραπεί σε αορίστου χρόνου, η ασφάλισή τους στο Ταμείο επέρχεται από την πάροδο του πρώτου έτους ή από της μετατροπής.

Σε όλες τις περιπτώσεις άρσεως του κωλύματος εξαιρέσεως, η ασφάλιση πραγματοποιείται ύστερα από ανέκκλητη έγγραφη αίτηση του ενδιαφερόμενου, που πρέπει να υποβληθεί μέσα σε εξάμηνη προθεσμία από τότε που πληρούται η προϋπόθεση ασφάλισης.

Πάντως όταν για τον εργαζόμενο στην Τράπεζα δεν χωρεί ασφάλιση στο ειδικό Ταμείο, αυτή επέρχεται στο ΙΚΑ.

γ. Τ.Σ. Προσωπικού Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος (ΤΣΠ-ΕΤΕ).

Στο Ταμείο ασφαρίζονται υποχρεωτικώς από της ημέρας του διορισμού τους:

- Οι **Διοικητές** και **Υποδιοικητές** της Τράπεζας.
- Πάντες οι ανήκοντες στο **υπαλληλικό** (κύριο και βοηθητικό) προσωπικό
- Οι **δικηγόροι ή νομικοί σύμβουλοι**, οι παρέχοντες τις καθαρώς νομικές υπηρεσίες τους:
  - Στην Τράπεζα
  - Στο ΤΣΠ-ΕΤΕ
  - Στο Τ. Αυτασφαλείας του προσωπικού της Τράπεζας εφόσον αμείβονται με πάγια περιοδική αμοιβή, ίση τουλάχιστον με την προβλεπόμενη από κώδικα περί δικηγόρων (Καταστατικό άρθρ. 6 παρ. 1).
- Στην ασφάλιση υπάγονται και οι **τεχνικοί σύμβουλοι ή μηχανικοί**⁽²⁰⁾ που υπηρετούν στο ΤΣΠ-ΕΤΕ και στο Τ.Αυτασφαλείας Προσωπικού (ΑΥΚΥ Β2/44/3/620/1980, ΦΕΚ 376 Β').

Εξαιρούνται από την ασφάλιση:

- Τα πρόσωπα που παρέχουν στην Τράπεζα εργασία ή υπηρεσία επ'ευκαιρία και όχι κατά κύριο επάγγελμα (Καταστ. άρθρ. 6 παρ. 2).
- Με εξαίρεση τους Διοικητές και Υποδιοικητές οι οποίοι υπάγονται στην ασφάλιση αδιαφόρως ηλικίας, οι λοιπές κατηγορίες ασφαλιζομένων (υπάλληλοι, δικηγόροι, μηχανικοί) δεν ασφαρίζονται εάν κατά την ημέρα του **διορισμού** τους έχουν συμπληρωμένο το 47ο έτος της ηλικίας τους (καταστατικό άρθρ. 6 παρ. 3, όπως αντικ. με ΑΥΚΥ 443/3/3557/1976 (ΦΕΚ 112 Β').

Ενώ η ως άνω διάταξη θεσπίζει κώλυμα ασφάλισης στο Ταμείο σε πρόσωπα που κατά τον διορισμό τους άγουν ηλικία άνω των 47 ετών, το Ταμείο την εφαρμόζει και επί περιπτώσεων ένταξης στην Τράπεζα προσώπων από άλλες

Τράπεζες κατόπιν συγχωνεύσεως, απορρόφησης κ.λ.π.

Έχουμε τη γνώμη ότι η τοιαύτη πρακτική του Ταμείου αντίκειται στο γράμμα και το πνεύμα της διάταξης.

Μάλιστα, για να υπερπηδηθεί το κώλυμα που το ίδιο το Ταμείο δημιούργησε στο προσωπικό της Εθνικής Κτηματικής Τράπεζας που εντάχθηκε στην ΕΤΕ ερήμην του, θέσπισε ειδική ρύθμιση με την ΑΥΕΚΑ Φ44/339/2000 (ΔΕΝ 2000 σ.532).

δ. Τ.Σ. και Προνοίας Προσωπικού Αγροτικής Τράπεζας

της Ελλάδας.

Το Καταστατικό του Ταμείου αυτού ανασυντάχθηκε, τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την ΑΥΥΠΚΑ Φ46/3239/1987 (ΦΕΚ 108 Β'). Στο Ταμείο αυτό λειτουργούν οι εξής δύο ανεξάρτητοι αλληλίων και οικονομικά αυτοτελείς κλάδοι:

- Τον Κλάδο Συντάξεως (ασφάλιση αναπηρίας, γήρατος και θανάτου).
- Τον Κλάδο Πρόνοιας (εφάπαξ βοηθήματα - έξοδα κηδείας).

Γιαμφοτέρους τους κλάδους στην ασφάλιση υπάγονται υποχρεωτικά, αδιαφόρως φύλου, **ηλικίας** και ιθαγένειας, τα πρόσωπα που παρέχουν **εξαρτημένη εργασία ορισμένου ή αορίστου χρόνου** με αμοιβή στην ΑΤΕ.

Περαιτέρω ορίζεται ότι, "στην ασφάλιση με τους παραπάνω όρους, υπάγονται:

α) Ο Διοικητής και οι Υποδιοικητές της Τράπεζας.

β) Οι μόνιμοι και οι έκτακτοι υπάλληλοι της Τράπεζας.

γ) Οι δικηγόροι που υπηρετούν στην Υπηρεσία Δικαστικού της Τράπεζας με πάγια μηνιαία αμοιβή (άρθρ. 21 του Ν.Δ.3790/1957 όπως τροποποιήθηκε με το Νόμ. 4272/1962).

δ) Οι νομικοί σύμβουλοι ή δικηγόροι που υπηρετούν στο Ταμείο με πάγια μηνιαία αμοιβή. (Καταστ. άρθρ. 3 παρ.1).

Η απαρίθμηση αυτή βρίσκεται σε ευθεία αντίθεση με την αμέσως πιο πάνω γενική διάταξη, γιατί διευρύνει την ασφάλιση και σε πρόσωπα που δεν συνδέονται με την ΑΤΕ με σχέση εξαρτημένης εργασίας (Διοικητές, Υποδ/τές, δικηγόροι), σχέση που απαιτεί, για την ασφάλιση η γενική διάταξη.

Εμείς εκλαμβάνουμε τη διάταξη που απαριθμεί τις ασφαλιζόμενες στο Ταμείο κατηγορίες ως επικρατέστερη της γενικής όμοιας.

Ωστόσο το Καταστατικό προβλέπει και εξαιρέσεις είτε απόλυτες είτε υπό την αίρεση της δήλωσης. Ορίζει, λοιπόν, ότι:

· Από την ασφάλιση εξαιρούνται τα πρόσωπα που δεν απασχολούνται στην Τράπεζα κατά κύριο επάγγελμα καθώς και εκείνα που παρέχουν υπηρεσία ή εργασία ευκαιριακή.

· Οι ασφαλισμένοι που υπάγονται στην ασφάλιση και άλλου Οργανισμού κύριας ασφάλισης μπορούν να ζητήσουν την εξαίρεσή τους από την ασφάλιση του Ταμείου εφόσον υποβάλουν σχετική δήλωση.

Προδήλως, το δικαίωμα εξαίρεσης παρέχεται στους δικηγόρους, μηχανικούς, ιατρούς για τους οποίους προβλέπεται

και ασφάλιση στα οικεία Ταμεία (Τ. Νομικών, ΤΣΜΕΔΕ, ΤΣΑΥ), και ενδεχομένως Διοικητές και Υποδ/τές. Για όλους αυτούς η δήλωση εξαίρεσης δεν έχει χρονικό περιορισμό, υποβαλλόμενη, όμως, δεν είναι ανακλητή.

ε. Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού ΕΤΒΑ (ΤΑΠ-ΕΤΒΑ).

Είναι το μόνο Ταμείο στον τραπεζικό χώρο το οποίο καλύπτει όλο το φάσμα των ασφαλιστικών κινδύνων. Συστήθηκε με το 4366/64 άρθρ. 11 (ΦΕΚ 158 Α) και διέπεται από τον Κανονισμό του Ταμείου που εγκρίθηκε με το Β.Δ. 207/1965 (ΕΔΚΑ 1965 σ.361), το οποίο κυρώθηκε με το ν.4486/65, άρθρ. 17 παρ. 5.

Το Ταμείο περιλαμβάνει τους εξής τρεις κλάδους ασφάλισης:

- Κλάδο Συντάξεως, για την χορήγηση μηνιαίας κύριας σύνταξης.
- Κλάδο Υγείας, για την παροχή ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης και τη χορήγηση ειδικών παροχών.
- Κλάδο Επικουρικής Ασφάλισης, για τη χορήγηση μηνιαίας επικουρικής σύνταξης.
- Κλάδο Πρόνοιας, για την χορήγηση εφάπαξ αποζημίωσης.

Για κύρια σύνταξη στο Ταμείο ασφαλιζονται υποχρεωτικά:

α) Ο Διοικητής και οι Υποδιοικητές της Τραπέζης.

β) Ο Νομικός Σύμβουλος , εφ'όσον χρόνο ούτος παρέχει τις υπηρεσίες του εις την Τράπεζα επί μηνιαία αποζημιώσει και ασκεί την ανωτάτη εποπτεία επί της Νομικής Υπηρεσίας της Τραπέζης. Κατά το αυτό χρονικό διάστημα, δεν επιτρέπεται η ασφάλις πλειόνων του ενός προσώπων ως Νομικών Συμβούλων.

γ) Οι Διευθυντές και ολόκληρο το κύριο και βοηθητικό προσωπικό της Τραπέζης οιοδήποτε Κλάδου ή βαθμού (εξαιρουμένων των καθαριστριών), εφ'όσον χρόνον αυτοί παρέχουν με μηνιαίο μισθό τις υπηρεσίες τους κατά πλήρη απασχόληση, ήτοι κατά το ισχύον γενικό ωράριο εργασίας.

δ) Οι δικηγόροι της Τραπέζης, εφ'όσον χρόνο αυτοί παρέχουν τις υπηρεσίες των εις την Τράπεζα επί μηνιαία αποζημιώσει και έχουν πλέον τις υπηρεσίας τους στη διάθεση της Τραπέζης καθ'όλας τας εργασίμους ώρας του προσωπικού αυτής.

Όμως, προβλέπονται και εξαιρέσεις. Ορίζεται ότι δεν υπάγονται στην ασφάλιση ή παύουν να ασφαλιζονται:

- Από τους διευθυντές, το προσωπικό της Τράπεζας και τους δικηγόρους αυτής, όσοι παρέχουν εργασία ή υπηρεσία επ'ευκαιρία και όχι πλήρως.
- Άπαντες οι υπό ασφάλιση στο Ταμείο, πλην Διοικητών και Υποδ/τών, εάν κατά την ημέρα της ανάληψης εργασίας στην Τράπεζα έχουν διαφορά ηλικίας μικρότερη των 15 ετών από εκείνη που απαιτείται, την αυτή ημερομηνία, για την έξοδο του υπαλλήλου από την υπηρεσία της Τράπεζας.

στ. Τ.Α. Προσωπικού Ιονικής-Λαϊκής Τράπεζας (ΤΑΠΙΛΤ).

Και το Ταμείο αυτό είχε ευρύ πλαίσιο ασφαλιστικής προστασίας. Λειτουργούσαν:

- Ο Κλάδος Υγείας (ασφάλιση ασθένειας και μητρότητας).
- Ο Κλάδος Συντάξεων (ασφάλιση αναπηρίας, γήρατος θανάτου) και
- Ο Κλάδος Πρόνοιας (εφάπαξ βοήθημα).

Από τους ανωτέρω ο κλάδος ασθένειας διαχωρίστηκε και εντάχθηκε στο Τ.Α. Ασθενείας Προσωπικού Τραπεζών Πίστewς, Γενικής, Αμερικαν Εξπρές κ.ά. (ΑΥΕΚΑ Φ.48/1814/2001, ΔΕΝ 2001 σ.1446).

Οι λοιποί δύο κλάδοι εξακολουθούν να λειτουργούν παρά την προβλεπόμενη από το άρθρ. 7 του Καταστατικού συγχώνευση που στο ΙΚΑ, μετά την εξαγορά της Ιονικής από την ALPHA BANK⁽²¹⁾. Ήδη, όπως προαναφέρθηκε με το άρθρ. 5 του ν.3029/2002 ο Κλάδος σύνταξης του εν λόγω Ταμείου και άλλων ομοίων "έως 1.1.2008 εντάσσονται στον Κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ...". Φρονούμε ότι η νέα αυτή ρύθμιση αναβάλλει, άνευ ετέρου, την εφαρμογή της Καταστατικής διάταξης περί συγχωνεύσεως του Ταμείου τούτου.

Το Καταστατικό του Ταμείου ανασυντάχθηκε τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την ΑΥΥΠΚΑ Φ48/3/758/1987, (ΦΕΚ 385 Β) που κυρώθηκε με το ν.1902/90 άρθρ. 40 παρ. 6 εδαφ. δ' επί του οποίου έγιναν και άλλες τροποποιήσεις.

Με δεδομένη τη μεταφορά στην ALPHA BANK του προσωπικού της πρώην Ιονικής Τράπεζας, από την πρώτη των ανωτέρω εξακολουθούν να ασφαλιζονται στο ΤΑΠΙΛΤ για τους εναπομείναντες σε αυτό κλάδους: Σύνταξης και Πρόνοιας όσοι, ανεξάρτητα από φύλλο, ηλικία και ιθαγένεια, παρέχουν εξαρτημένη εργασία, ορισμένου ή αορίστου χρόνου, με αμοιβή στην ALPHA BANK. Ειδικότερα υπάγονται:

- Οι τακτικοί υπάλληλοι, οι έκτακτοι υπάλληλοι και το βοηθητικό της πρώην Ιονικής .
- Οι δικηγόροι της που υπηρετούσαν στην υπηρεσία Δικαστικού της Τράπεζας με πάγια μηνιαία αμοιβή (άρθρο 21 του Ν.Δ.3790/57, όπως τροποποιήθηκε με το ν.4272/62)⁽²²⁾.

Εξαίρεση από την ασφάλιση προβλέφθηκε μόνο για τους υγειονομικούς που προσλαμβάνονταν από την Τράπεζα ή το Ταμείο (ΑΥΥΠΚΑ Φ48/1870/90, ΦΕΚ 720 Β').

3.-Εισφορές - αποδοχές υπολογισμού.

Διακρίνουμε δύο είδη εισφορών. Αυτές που αναλογούν στις αποδοχές, ορίζονται σε ποσοστά επί του μισθού, διακρίνονται σε εργοδότη και ασφαλισμένου και καταβάλλονται από τον πρώτο, τις οποίες αποκαλούμε **εισφορές ασφάλισης** και σε **ειδικές εισφορές** που βαρύνουν κυρίως μόνο τους ασφαλισμένους.

α. Εισφορές ασφάλισης.

Τα ποσοστά κύριας σύνταξης που ισχύουν για τους "παλαιούς" ασφαλισμένους δεν είναι όμοια σε όλα τα υπό εξέταση Ταμεία. Σε αντίθεση, οι τραπεζοϋπάλληλοι και οι εργοδότες Τράπεζες, επιβαρύνονται με τα αυτά ποσοστά υπέρ

ΟΑΕΔ (ανεργία, Οικογ. Επιδόματα, Λισμό Στράτευσης), ΟΕΚ και Ε.Ε., όπως και οι λοιποί μισθωτοί της χώρας.

Ο πίνακας εισφορών, κατά Ταμείο, που ακολουθεί καταδεικνύει τα ανωτέρω.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ

ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΓΙΑ ΚΥΡΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗ,ΟΑΕΔ,ΟΕΚ,Ε.Ε.⁽²³⁾

ΦΟΡΕΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	Κλάδος Σύνταξ. Εργοδ. Ασφ. Σύνολο			ΟΑΕΔ Εργοδ. Ασφ. Σύνολο			ΟΕΚ Εργοδ. Ασφ. Σύνολο			Εργ.Εστία ⁽²⁴⁾ Εργοδ. Ασφ. Σύνολο			Γενικό Σύνολο Εργοδ. Ασφ. Σύνολο		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
ΙΚΑ	13,33	6,67	20,00 ²⁵	5,53	2,43	7,96	0,75	1,-	1,75	0,35	0,35	0,70	19,86	10,35	30,40
<u>Ειδικά Ταμεία⁽²⁶⁾</u>															
ΤΣΠ-ΤΕ	26,00	11,00	37,00	5,53	2,43	7,96	0,75	1,-	1,75	0,35	0,35	0,70	32,63	14,78	47,41
ΤΣΠ-ΕΤΕ	26,50	11,00	37,50	5,53	2,43	7,96	0,75	1,-	1,75	0,35	0,35	0,70	33,13	14,78	47,91
ΤΣΠ-ΑΤΕ	25,00	11,00	36,00	5,53	2,43	7,96	0,75	1,-	1,75	0,35	0,35	0,70	31,63	14,78	46,41
ΤΑΠ-ΕΤΒΑ	26,00	11,00	37,00	5,53	2,43	7,96 ^(26α)	0,75	1,-	1,75	0,35	0,35	0,70	32,63	14,78	47,41
ΤΑΠ-ΙΔΤ	30,50	11,00	41,50	5,53	2,43	7,96	0,75	1,-	1,75	0,35	0,35	0,70	37,13	14,78	51,91

Διαφορές απαντώνται και ως προς το είδος και το ύψος των αποδοχών επί των οποίων υπολογίζονται οι εισφορές σε ό,τι αφορά τους "παλαιούς" ασφαλισμένους.

Ειδικότερα:

Η νομοθεσία που διέπει το ΙΚΑ ορίζει: "Εισφορές για κάθε Ημέρα Εργασίας (ΗΕ) καταβάλλονται για αποδοχές μέχρι του ανωτάτου ορίου του ημερήσιου μισθού της ανωτάτης ασφαλιστικής κλάσης (28ης), όπως ισχύει κάθε φορά (α.ν.1846/51 άρθρ. 25 παρ.2, όπως αντικ. με το ν.1902/90 άρθρ. 26 παρ.3).

Δοθέντος ότι στους αμειβόμενους με μισθό το ΙΚΑ αναγνωρίζει 25 ΗΕ κατά μήνα ο ημερήσιος μισθός της πιο πάνω διάταξης λογίζεται στο 25πλάσιό του για να βρεθεί το ανώτατο ποσό μηνιαίων αποδοχών επί των οποίων υπολογίζονται οι εισφορές. Για τα τελευταία πέντε έτη (1999-2003) το ανώτατο αυτό όριο μηνιαίων αποδοχών ανερχόταν:

1999 δρχ. 22.610X25= 565.250 ήτοι Ευρώ 1.658,84

2000 " 23.520X25= 588.000 " " 1.725,61

2001 " 24.820X25= 620.500 " " 1.820,98

2002 Ευρώ 75X25 = 1.884,75

2003 " 78,4X25= 1.960,25

Ως προς την έννοια των αποδοχών για τον υπολογισμό των εισφορών, η κείμενη περί ΙΚΑ νομοθεσία προβλέπει ότι νοούνται οι πάσης φύσεως αποδοχές σε χρήμα και σε είδος των τελευταίων τούτων αποτιμώμενων σε χρήμα με απόφαση του Δ.Σ. του Ιδρύματος. Επίσης αποδοχές νοούνται και οι κάθε φύσεως παροχές του εργοδότη προς τον ασφαλισμένο πλην των εκτάκτως χορηγούμενων:

- Δώρων λόγω γάμου του ασφαλισμένου ή των τέκνων του ή λόγω γεννήσεως τέκνων του ασφαλισμένου.
- Βοηθημάτων σε οικογένεια θανόντος ασφαλισμένου.

Τέλος, τα δώρα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, καθώς και το επίδομα αδείας υπόκεινται σε εισφορά αυτοτελώς μέχρι του κατά τα ως άνω ανωτάτου ορίου μηνιαίων αποδοχών για το δώρο Χριστουγέννων και του ημίσεος αυτού για δώρο Πάσχα και επιδόματος αδείας⁽²⁷⁾.

Στις υποχρεώσεις αυτές και μόνο περιορίζονται ως προς το ΙΚΑ, οι υποχρεώσεις εργοδοτών και ασφαλιζομένων εξαιτίας της απασχόλησης σε ασφαλιστέα εργασία.

Γνώρισμα του ΙΚΑ είναι ότι και ως συντάξιμος μισθός λαμβάνονται όλες οι αποδοχές που υπόκεινται σε εισφορά και μέχρι το ραφονά που ίσχυε κατ'έτος τα τελευταία πέντε του ασφαλιστικού βίου κάθε ασφαλισμένου.

Στα ειδικά Ταμεία οι υποχρεώσεις εργοδοτών και ασφαλισμένων έχουν ευρύτερο φάσμα.

Σε ό,τι αφορά στις εισφορές που συνδέονται με την απασχόληση, αυτές υπολογίζονται "επί των πάσης φύσεως αποδοχών". Η φράση αυτή σε "....." βρίσκεται διατυπωμένη στα Καταστατικά του ΤΣΠ-ΑΤΕ και του ΤΑΠΙΛΤ⁽²⁸⁾. Τα Καταστατικά των άλλων Ταμείων (ΤΣΠ - ΤΕ, ΤΣΠ-ΕΤΕ και ΤΑΠ-ΕΤΒΑ) αναφέρονται στις αποδοχές του βασικού μισθού και τις χορηγούμενες προσαυξήσεις τις οποίες αναλύουν ενδεικτικά πανομοιότυπα (παραμονής στο βαθμό, πολυετούς υπηρεσίας, γάμου και τέκνων, θέσεως, τεχνικού και οποιασδήποτε άλλης, εξόδων παραστάσεως, έκτακτης αμοιβής, υπερωριακής εργασίας), προσθέτοντας, ως επωδό "και πάσης ετέρας αμοιβής πέραν των ανωτέρω ενδεικτικά αναφερομένων". Παράλληλα γίνεται λόγος και για εισφορές στα δώρα εορτών και επιδόματος αδείας.

Σε όλες τις ανωτέρω αμοιβές οι εισφορές καταβάλλονται ανεξαρτήτως ύψους τούτων κατά μήνα⁽²⁹⁾.

β. Ειδικές Εισφορές.

Πέραν τούτων σε καθένα ειδικό Ταμείο έχουν θεσπισθεί παρακρατήσεις ενός ή πλειόνων μισθών ή και μέρος από τις μηνιαίες αποδοχές των ασφαλισμένων, καθώς και πρόσθετες εισφορές των εργοδοτικών Τραπεζών ως ακολούθως:

αα. Εισφορά λόγω διορισμού. Από τα Καταστατικά του ΤΣΠ-ΤΕ, ΤΣΠ-ΕΤΕ και ΤΑΠ-ΕΤΒΑ προβλέπεται ότι ολόκληρες οι αποδοχές των δύο πρώτων μηνών των άγαμων υπαλλήλων ή των 2 ½ πρώτων μηνών των έγγαμων τιοιούτων παρακρατούνται από τον εργοδότη και αποδίδονται στο οικείο Ταμείο. Στα ΤΣΠ-ΑΤΕ και το ΤΑΠΙΛΤ⁽³⁰⁾ η παρακράτηση ισούται με τις αποδοχές ενός μηνός. Ειδικά στο τελευταίο των ως άνω Ταμείων, προβλέπεται και ισόποση εισφορά της Τράπεζας.

Η παρακράτηση μπορεί να γίνει τμηματικά σε 12 μήνες για τα ΤΣΠ-ΤΕ και ΤΑΠ-ΕΤΒΑ σε 24 για το ΤΣΠ-ΕΤΕ, σε 18 για το ΤΑΠΙΛΤ και όσες αποφασίζει το Δ.Σ. της ΑΤΕ.

ββ. Εισφορά γάμου. Ασφαλισμένος των ειδικών Ταμείων πλην του ΤΣΠ-ΑΤΕ ερχόμενος σε γάμο κοινωνία υπόκειται σε παρακράτηση του 50% των υποκείμενων σε εισφορά αποδοχών του όπως αυτές καθορίζονταν τον επόμενο μήνα από το μήνα που τελέσθηκε ο γάμος. Για το ΤΑΠΙΛΤ, η παρακράτηση αντιστοιχεί στις αποδοχές ενός μηνός, αλλά υποχρεούται να αποδώσει στο Ταμείο και ισόποση εισφορά η εργοδότη Τράπεζα.

Η τμηματική παρακράτηση κυμαίνεται από Ταμείο σε Ταμείο από 3 έως 18 δόσεις.

Όμως υποχρέωση παρακράτησης θεσπίσθηκε και για γάμο συνταξιούχου σε ορισμένα από τα Ειδικά Ταμεία. Ορίζεται

δηλαδή από τα Καταστατικά του ΤΣΠ-ΤΕ, του ΤΣΠ-ΕΤΕ και του ΤΑΠ-ΕΤΒΑ ότι ο συνταξιούχος που έρχεται σε γάμο υπόκειται σε παρακράτηση δύο μηνιαίων συντάξεων. Η παρακράτηση αυξάνεται σε 2 ½ μηνιαίες συντάξεις εάν αυτό ενεργείται μετά παρέλευση έτους από της τέλεσης του γάμου.

Η Δ.Σ.Ε. 95/49 "περί προστασίας του μισθού, την οποία κύρωσε η χώρα μας με το ν.3248/55 στο άρθρ. 5 επιτρέπει τη διενέργεια κρατήσεων στο μισθό εντός ορίων καθοριζομένων από το νόμο. Εξ άλλου το Β.Δ. της 24/7-21/8/1920 περί πληρωμής επί ημερομισθίων και μισθών το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Α.Κ. (Εισ. Ν.ΑΚ, άρθρ. 38) καθώς και άλλοι νόμοι του ουσιαστικού ή δικονομικού δικαίου προσδιορίζουν ποιές απομειώσεις του μισθού είναι επιτρεπτές. Στη χορεία αυτών των ρυθμίσεων μπορεί να επιτευχθούν και η παρακράτηση των αα και ββ ανωτέρω, αλλά και της επόμενης γγ κρατήσεων από τους εν ενεργεία μισθωτούς. Η παρακράτηση, όμως, συντάξεων ως εισφορά υπέρ του Ταμείου οριζόμενη από Καταστατικές διατάξεις είναι σφόδρα πιθανό να θεωρηθεί ως εκτός εξουσιοδότησης κειμένη και άρα αντισυνταγματική.

γγ. Εισφορά εξαιτίας αύξησης των αποδοχών.

Μια άλλη μορφή παρακράτησης των αποδοχών προβλέπεται από τις Καταστατικές διατάξεις καθενός Ταμείου από τα 5 ειδικά τοιαύτα που εξετάζουμε στην παρούσα παράγραφο. Ορίζεται, λοιπόν, σε αυτά ότι η συνολική αύξηση των αποδοχών κάθε ασφαλισμένου, όλου του πρώτου μήνα, που προέρχεται από προαγωγή, αλλαγή κλιμακίου, προσαύξησης παραμονής στον αυτό βαθμό και από επιδόματα: Πολυετούς υπηρεσίας, βαθμού και επιστημονικό, παρακρατείται και αποδίδεται στο οικείο Ταμείο.

Η ως άνω διατύπωση της παρακράτησης ελήφθη από τα Καταστατικά των ΤΣΠ-ΕΤΕ και ΤΑΠΙΛΤ. Ανάλογες, όμως, προς αυτά είναι και οι προβλέψεις των άλλων Ταμείων.

γ. Πρόσθετη συνεισφορά της Τράπεζας.

Τέλος, πόρο για τα Ειδικά Ταμεία των Τραπεζοϋπαλλήλων αποτελεί η συνεισφορά της Τράπεζας - εργοδότης, στα λοιπά έσοδα από όσα εξεθέσαμε, μη καθορισμένη σε απόλυτα ποσά. Η υποχρέωση ξεκίνησε από το έτος 1957 (ν.3662/57) υπέρ του ΤΣΠ της Τράπεζας Ελλάδος αφενός, ως είχε την εποχή εκείνη με την ασφάλιση και του προσωπικού της Εθνικής Κτηματικής Τράπεζας της Ελλάδος και του ΤΣΠ-ΕΤΕ αφετέρου. Ακολούθησε η ΚΑΥ-ΟΙΚ, Εμπ.και Εργασίας 127257/2738/1965 (ΦΕΚ 735 Β) και στη συνέχεια το θέμα ρυθμίστηκε με καταστατικές διατάξεις των ως άνω δύο Ταμείων, αλλά και με όμοιες του ΤΣΠ-ΑΤΕ του ΤΑΠ-ΕΤΒΑ. Ειδικότερα:

*ΤΣΠ-ΤΕ. Προβλέπεται εισφορά της Τράπεζας προς το Ταμείο, οριζόμενη στο διπλάσιο του συνόλου των εισφορών των υπηρετούντων ασφαλισμένων (ΑΥΕ 16730/Ε225/1965, ΦΕΚ 162 Β').

*ΤΣΠ-ΕΤΕ. Προβλέπεται συνεισφορά της Τράπεζας μη δυνάμενη να είναι μικρότερη του συνόλου των ετήσιων εισφορών των ασφαλισμένων (ΑΥΚΥ 44/3/4771/1974 ΦΕΚ 458 Β) ⁽³¹⁾

*ΤΣΠ-ΑΤΕ. Γι'αυτό η ετήσια εισφορά καθορίζεται κάθε φορά από το Δ.Σ. της Τράπεζας και πρέπει να είναι ανάλογη προς τα ετήσια έξοδα και τις υποχρεώσεις του Ταμείου. (Καταστ. άρθρ. 9 παρ. 2 στοιχ. ή).

*ΤΑΠ-ΕΤΒΑ.Ισχύει ό,τι και στο Τ.Σ.Π-ΤΕ ανωτέρω (ΒΔ207/65 άρθρ. 14 παρ. 1 στοιχ. ζ').

Εκτός της πρόσθετης αυτής συνεισφοράς παρέμεινε προς στιγμή το ΤΑΠΙΛΤ, από έλλειψη αντίστοιχης πρόβλεψης στο Καταστατικό του. Ωστόσο, με τις μετέπειτα νομοθετικές παρεμβάσεις, όπως κατωτέρω αναλύονται και η τότε Ιονική Τράπεζα είχε και ήδη ALPHA BANK υπέχει ανάλογη υποχρέωση προς το αντίστοιχο Ταμείο.

Όμως για τα δύο τελευταία Ταμεία (ΤΣΠ-ΑΤΕ και ΤΑΠ-ΕΤΒΑ) έχει θεσπισθεί επιπρόσθετα και μια ειδική συνεισφορά κάθε Τράπεζας προς το αντίστοιχο Ταμείο το ύψος της οποίας συνδέεται με τη διάρκεια των προώρων συνταξιοδοτούμενων.

Ορίζεται από το Καταστατικό των αντίστοιχων Ταμείων ότι η Τράπεζα υποχρεούται σε καταβολή εισφοράς προς το

Ταμείο, ίσης με το σύνολο των εισφορών (εργοδότη και ασφαλισμένου), γι'αυτούς που συνταξιοδοτούνται υποχρεωτικά εξαιτίας μείωσης του ορίου ηλικίας από οποιοδήποτε λόγο.

Η επιπρόσθετη αυτή εισφορά υπολογίζεται στις κάθε είδος αποδοχές που λάμβανε ο ασφαλισμένος κατά τον τελευταίο μήνα πριν από την αποχώρησή του από την υπηρεσία της Τράπεζας και καταβάλλεται για το χρονικό διάστημα από της ημερομηνίας της υποχρεωτικής συνταξιοδότησής του και μέχρι να συμπληρώσει το 65ο έτος της ηλικίας για το ΤΑ-ΑΤΕ και 62^ο όμοιο για το ΤΣΠ-ΕΤΒΑ.

Οι ως άνω υποχρεώσεις των Τραπεζών προς το καθέκαστο Ταμείο του προσωπικού τους με τη **πρόσθετη συνεισφορά**, προβλεπόμενη από Καταστατικές διατάξεις και εάν ήθελαν ακόμη χαρακτηρισθεί ως αντιβαίνουσες στο Σύνταγμα από έλλειψη επαρκούς εξουσιοδότησης, κατέστησαν απολύτως νόμιμες. Με το ν.1902/90 άρθρ. 11 παρ. 2, όπως αντικ. με το ν.1976/91 άρθρ. 10 παρ. 1, ορίσθηκε ότι ο εργοδότης των ασφαλισμένων των ειδικών Ταμείων υποχρεούται ".....να καλύπτει τα τυχόν προκύπτοντα σε κάθε οικονομική χρήση ή κατά τη διάρκεια της χρήσης ελλείμματα του αντίστοιχου φορέα". Του νόμου μη ορίσαντος η κάλυψη ήταν απεριόριστη. Ωστόσο, ο μετέπειτα ν.2084/92, με το άρθρ. 46 παρ. 1 και 4 έθεσε περιορισμό . Αφενός αύξησε τις εισφορές του Κλάδου κύριας σύνταξης των πιο πάνω ειδικών Ταμείων από 1.1.1993 σε 33% (22% εργοδ. και 11% ασφαλ.), και διατήρησε τα μεγαλύτερα ποσοστά ασφάλισης (βλ. πίνακα εισφορών ανωτ.), πρόσθεσε στην εν λόγω εργοδοτική εισφορά την όμοια του Κλάδου Πρόνοιας και αφετέρου όρισε ότι οι οικείοι εργοδότες, ".....θα καλύπτουν τα ετήσια οργανικά ελλείμματα (κατά τους πιο πάνω νόμους) που τυχόν θα προκύψουν και μέχρι του ποσού που δεν θα υπερβαίνει σε καμία περίπτωση το ποσό που καταβλήθηκε για την κάλυψη των ελλειμμάτων του 1992".

Η πρόθεση του νομοθέτη είναι σαφής. Μετά την αύξηση των εισφορών σε 33% επί των αποδοχών θέλησε να βάλει φραγμό στην κάλυψη ελλειμμάτων, στα επίπεδα του έτους 1992 (εγγρ. Υπουργείου Φ46/1883/10.10.1996). Επομένως, πέραν του ποσού αυτού ουδεμία έτερη **πρόσθετη** εισφορά καταβάλλεται, κατά το Υπουργείο.

Υποσημειώσεις Κεφ. Ι.-

(1) Για την έννοια του όρου "παλαιοί ασφαλισμένοι" βλ.ανωτ. Εισαγ. Παρατηρήσεις, παράγρ. Β/1.

(2) Μετονομάσθηκε έτσι με το ν.2843/200, άρθρ. 33, ΔΕΝ 2001 σ.681.

(3) Το ΤΑΠΙΑΤ διατηρείται παρά τη συγχώνευση της οικείας Τράπεζας, στην ALPHA BANK α.ε. Η συγχώνευσή του στο ΙΚΑ, όπως προβλέπει το Καταστατικό του Ταμείου (άρθρο 7), ανεστάλλει με τις ΑΥΕΚΑ: Φ48/482/2000 (ΦΕΚ 375 Β') και Φ48/238/2002 ΔΕΝ 2002 σ.714, για μια τριετία από τη συγχώνευση.

(4) Βλ. και κατωτέρω ΚΕΦ. XI.- σχετικά με την ισοδύναμη ασφαλιστική προστασία.

(5) Με το ν.3029/2002, άρθρ. 5 παρ. 1 το ΙΚΑ μετονομάσθηκε χωρίς αποχρώντα λόγο , σε Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ).

(6) Βλ. Α.Ν.1846/51 άρθρ. 2 παρ. 1, όπως τροποποιήθηκε με το ν.4476/65 άρθρ. 2 παρ. 1.

(7) Βλ. για την επιβεβαίωση ν.1892/90 άρθρ. 39 (ΔΕΝ 1990 σ.876).

(8) Βλ. διατάξεις της υποσ. 6 και ν.2676/99 άρθρ. 63 παρ. 3 (ΔΕΝ 1999 σ. 97).

(9) Βλ. Τα Κράτη αυτά στο ΔΕΝ 1998 σ.664 συν τη Συρία.

(10) Βλ. ΑΠ: 460/86, 82/88, 1855/88, 1026/90, 1365/90, 45/2001, Εφετ. Θεσ/νίκης: 1093/94, 70/2000.

- (11) Επί του θέματος υπάρχει πληθώρα δικαστικών αποφάσεων όλων των Δικαστηρίων.
- (12) Βλ. Φ.Χατζηδημητρίου - Γ. Ψηλού: Ασφαλιστική Νομοθεσία 1991 έκδ. ΔΕΝ σ.255 .
- (13) Βλ. βιβλίο προηγούμενης υποσ. σ.302.
- (14) Ποιές Τράπεζες από αυτές που ασφαλίζουν το προσωπικό τους στο ΙΚΑ συγκεντρώνουν τις σχετικές προϋποθέσεις δεν είναι δυνατό να διαπιστωθεί.
- (15) Για τους "νέους" ασφαλισμένους βλ. κεφ. VI.-
- (16) Βλ.ν: 1305/82 άρθρο τέταρτο ΔΕΝ 1982 σ.1179 και 1759/88 άρθρ. 1 παρ. 3 ΔΕΝ 1988 σ. 419.
- (17) ΑΥΚΑ Β1/21/21/1334/83 ΔΕΝ 1983 σ.673.
- (18) Για τους εξ αυτών έχοντες την ιδιότητα του "νέου" ασφαλισμέ- νου βλ. κεφ. VI.-
- (19) Βλ.Γ.Ψηλού:Ασφάλιση καθαριστριών στο ΙΚΑ ΔΕΝ 1987 σ.641 (ιδίως 644).
- (20) Για τους εξ αυτών "νέους" ασφαλισμένους βλ. κεφ. VI.-
- (21) Βλ. υποσ. 3 ανωτ. του παρόντος κεφ.
- (22) Για τους δικηγόρους της Ιονικής παρασχέθηκε δυνατότητα αναγνώρισης και χρόνου υπηρεσίας στην Τράπεζα από 1.1.1980-31.12.1987, με το ν.2676/99 άρθρ. 87 παρ. 1 (ΔΕΝ 1999 σ.97).
- (23) Το ποσοστό ασφάλισης για επικουρική σύνταξη και κλάδο Πρόνοιας βλ. κατωτέρω στα οικεία μέρη.
- (24) Οι εισφορές Ε.Ε. αυξήθηκαν κατά 0,20 της ποσοστιαίας μονάδας αναδρομικά από 29.4.2002 και 1.1.2003 με το ν.3144/2003 άρθρ. 7 παρ. Γ.
- (25) Όσοι ασκούν εργασία υπαγόμενη στον κανονισμό ΒΑΕ του ΙΚΑ (π.χ.: νυκτοφύλακες, καθαρίστριες πλήρους απασχόλησης, οδηγοί αυτοκινήτων κ.ά.), επιβαρύνονται και με πρόσθετο ποσοστό 3,60% (εργοδ. 1,40%, ασφαλ. 2,20%).
- (26) Οι εισφορές κλάδου κύριας σύνταξης των ειδικών Ταμείων διαμορφώθηκαν όπως παρίστανται στη στήλη 2, με το ν.2084/92 άρθρ. 46 παρ. 1 και ειδικά η εργοδοτική εισφορά, μετά την κατάργηση της εργοδοτικής εισφοράς του κλάδου πρόνοιας και την προσθήκη της αντίστοιχα στον κλ. κύριας σύνταξης (ν.2084/92 άρθρ. 57 παρ. 1)
- (26^Α) Οι εισφορές υπέρ ΟΑΕΔ καταβάλλονται όλες από τον εργοδότη.
- (27) Α.Ν.1846/51 άρθρ. 25 παρ. 4 όπως αντικ. με το ν.4476/1965 άρθρ. 4 και με το ν. 825/78 άρθρ. 1 παρ. 1 και Κ.Α- ΙΚΑ άρθρ. 17 παρ.1. Είχε οριστεί ότι σε εισφορά , υπέκειντο και τα εισοδήματα από τη διανομή μετόχων στο προσωπικό των Α.Ε. εξαιτίας κερδών των τελευταίων (ν.1731/87 άρθρ. 18 παρ. 1). Όμως η υποχρέωση αυτή καταργήθηκε με το ν.1892/90 άρθρ. 43 παρ. 1.
- (28) Βλ. Καταστατικά: ΤΣΠ-ΑΤΕ και ΤΑΠΙΛΤ άρθρ. 9 παρ. 2 σε ένα έκαστο.
- (29) Βλ. Καταστατικά ΤΣΠ-ΤΕ και ΤΣΠ-ΕΤΕ αντίστοιχα άρθρ. 5 σε ένα έκαστο και Β.Δ.207/65 άρθρ. 14 για το ΤΑΠ- ΕΤΒΑ.
- (30) Μετά τη συγχώνευση της Ιονικής-Λαϊκής Τράπεζας στην ALPHA BANK δεν ανακύπτει θέμα νέων διορισμών σε

αυτή.

Παλαιότερα είχε οριστεί η εισφορά σε 10%.